

DIAGNOSI SOCIOECONÒMICA DEL COLLSACABRA:

ACTIVITAT COMERCIAL I TURÍSTICA

UNIVERSITAT DE VIC
Servei d'Estudis i Empresa

DIAGNOSI SOCIOECONÒMICA DEL COLLSACABRA:

ACTIVITAT COMERCIAL I TURÍSTICA

UNIVERSITAT DE VIC
Servei d'Estudis i Empresa

Diagnosi socioeconòmica del Collsacabra:

---

activitat comercial i turística

UNIVERSITAT DE VIC
Servei d'Estudis i Empresa

Octubre 2001

Sandra Fumaña i Casals
Lidia Autet i Erra
Antoni Mora i Puigví

Servei d'Estudis i Empresa
Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques
Universitat de Vic

C/. Sagrada Família, 7. 08500 Vic
Tel. 93 886 12 22. Fax. 93 889 10 63

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA	2
2. EVOLUCIÓ DE L'ESTRUCTURA DEL SECTOR TERCIARI	4
3. ANÀLISI DE L'OFERTA TURÍSTICA DEL CABRERÈS	12
3.1. ELS RECURSOS NATURALS	12
3.2. ELS RECURSOS CULTURALS	14
3.3. ELS EQUIPAMENTS TURÍSTICS	19
3.3.1. ALLOTJAMENT	19
3.3.2. RESTAURACIÓ	24
3.4. ELS PRODUCTES TURÍSTICS	26
4. ANÀLISI DE LA DEMANDA ACTUAL DEL CABRERÈS	29
5. ACTIVITAT COMERCIAL AL CABRERÈS	31
6. ANÀLISI DAFO	35
6.1. PUNTS FORTS	35
6.2. PUNTS FEBLES	36
6.3. AMENACES	37
6.4. OPORTUNITATS	37
7. FONTS D'INFORMACIÓ	39

1. INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA

La diagnosi que us presentem forma part de la diagnosi global referida a la situació socioeconòmica dels tres municipis de l'àrea geogràfica del Cabrerès (Sta. Maria de Corcó - l'Esquirol, Rupit i Pruit i Tavertet). Concretament, aquest informe detalla l'anàlisi de l'activitat econòmica vinculada al sector terciari, això vol dir que analitza l'activitat turística i comercial existent actualment en els tres municipis.

La metodologia emprada per realitzar aquesta diagnosi s'ha basat en el tractament de dades secundàries obtingudes a partir de les principals fonts de dades relacionades tant amb l'activitat turística com amb la comercial (veure l'apartat de les referències bibliogràfiques). Però aquesta informació més quantitativa s'ha hagut d'actualitzar i s'ha complementat amb entrevistes i xerrades mantingudes amb una mostra important de diferents agents turístics i comercials dels tres municipis. En conseqüència, aquesta diagnosi reflecteix també, de manera bastant directa, les opinions i reflexions de la gent resident al territori esmentat.

L'activitat turística dels municipis del Cabrerès (Sta. Maria de Corcó - l'Esquirol, Rupit i Pruit i Tavertet) va prenent importància al llarg dels darrers anys. És per això que aquesta activitat s'ha de tenir en compte a l'hora de parlar de l'activitat econòmica del Cabrerès. El turisme s'està desenvolupant en aquest territori i per tant s'han d'estudiar tots els recursos que posseeix per tal de poder fer actuacions apropiades i adients tant per a empresaris com per a turistes i així poder marcar uns objectius que es puguin portar a terme.

L'increment de l'activitat turística en zones d'interior ha servit per generar riquesa i complementar la renda familiar que es podia haver perdut a causa de la crisi d'algun sector de l'economia del territori. Així doncs, el turisme és un motor econòmic per a totes aquelles regions que tenen uns recursos turístics atractius i uns equipaments adequats.

La diagnosi s'inicia amb una breu anàlisi de l'estructura del sector terciari durant els darrers anys, a partir de la qual es constata la importància de l'activitat turística, sobretot, i també del comerç com a principals activitats econòmiques d'aquest sector terciari. Pel que fa a l'activitat turística, es basa en l'anàlisi tant de l'oferta actual com de la demanda de serveis turístics existent al territori del Cabrerès; l'oferta s'ha classificat en diferents apartats d'estudi: recursos turístics naturals, recursos turístics culturals, equipaments turístics i productes turístics. A continuació, s'analitza el perfil dels visitants al territori com a principals protagonistes de la demanda. Tot seguit, s'analitzen els aspectes més importants relacionats amb l'activitat comercial dels tres municipis. Finalment, s'ofereix una síntesi de la diagnosi a manera de conclusió i resum.

2. EVOLUCIÓ DE L'ESTRUCTURA DEL SECTOR TERCIARI

En aquest apartat es mostra l'evolució dels darrers tres anys de l'estructura econòmica de cada un dels municipis. Tot i que l'anàlisi s'ha de centrar en l'activitat terciària (més detallada en cada una de les taules), també s'indiquen les dades dels altres sectors econòmics per tal de reflectir la importància del sector serveis dins de l'estructura productiva de cada municipi. Per realitzar aquesta anàlisi s'ha utilitzat el nombre de treballadors assalariats i el nombre d'empreses existents a cada municipi al final de l'any (el 31 de desembre de cada any). El fet de treballar amb les dues variables permet fer una anàlisi més aprofundida de la realitat del municipi, ja que pot haver-hi diferències importants si s'analitza una variable o una altra. La variable dels assalariats està subjecta a una major mobilitat d'aquest col·lectiu, es pot tractar d'assalariats que treballen en un municipi però que resideixen en un altre; en canvi, la variable de les empreses respon més a criteris de localització en un municipi, tot i que per raons diverses (fiscals, contractuals, laborals, etc.) el nombre d'empreses pot variar molt d'un any a l'altre. Les dades sempre es presenten en percentatges sobre el total d'assalariats o d'empreses existents al municipi.

En la Taula 1 i la Taula 2 s'analitza l'estructura econòmica de Rupit i Pruit, on destaca la seva activitat terciària com a principal motor de l'activitat productiva. En termes d'assalariats, cal destacar que pràcticament la meitat treballa en el sector serveis, tot i que l'activitat constructora ha anat reduint la diferència i en el darrer any mostra dades molt properes al sector serveis. Així, entre els dos sectors donen feina a més del 80% del total durant els tres darrers anys. En relació amb la mitjana dels tres municipis per al darrer any del període, Rupit i Pruit mostra un model productiu clarament diferenciat, ja que en el conjunt del Cabrerès existeix un aclaparador predomini de l'activitat industrial, amb pràcticament dos terços d'assalariats, mentre que la construcció (11%) i els serveis (18%) mostren valors molt per sota dels de Rupit i Pruit. En relació amb la comarca d'Osona, el principal tret diferencial fa referència al fet que la comarca mostra una especialització industrial molt més important que no pas el

municipi de Rupit i Pruit. D'altra banda, el pes del sector terciari és similar entre el municipi i la comarca; a nivell local ja s'ha destacat el predomini de l'activitat turística, cosa que no passa a nivell comarcal, on predomina tot tipus de comerç i altres activitats terciàries. En valors absoluts, el municipi ha patit en els darrers anys una constant disminució dels assalariats i ha arribat a una quarantena de treballadors l'any 2000, dels quals la meitat troba feina al sector serveis; mentrestant, el nombre d'empreses s'ha estabilitzat al voltant d'una vintena, i una dotzena d'aquestes són empreses terciàries.

Pel que fa als serveis cal destacar tres aspectes. En primer lloc cal posar de manifest la rellevància de l'activitat turística com a motor de l'economia del municipi; les activitats relacionades amb l'hoteleria (restaurants, bars, hostals, càmpings, RCP, etc.) ja representen una quarta part dels assalariats, i si hi afegim el comerç al detall (comerç molt lligat amb l'activitat turística de la zona) s'arriba a assolir pràcticament un terç de tots els treballadors. En segon lloc, el relleu del turisme i de visitants amb una permanència temporal al municipi (segones residències, per exemple) també s'ha traduït a una tendència creixent de l'activitat immobiliària del municipi, també relacionada amb l'important activitat constructora dels darrers temps. Finalment, cal destacar la desaparició del comerç a l'engròs com a activitat que anteriorment era rellevant al municipi i que actualment no ocupa cap assalariat.

Quant al nombre d'empreses, l'anàlisi es veu reforçada: el sector serveis conjuntament amb l'activitat hotelera, el comerç al detall i les activitats immobiliàries adquireixen encara un major protagonisme, mentre que la construcció no hi té un paper tan rellevant tot i la seva tendència a l'alça durant aquest període. En relació amb la mitjana dels tres municipis, les diferències entre Rupit i Pruit i els altres municipis són menors, tot i que no deixa de ser evident que el municipi esmentat es basa en l'activitat terciària mentre que les altres localitats segueixen un model més industrial i també amb una major diversificació. Aquesta situació també es posa de manifest si es compara amb l'estructura econòmica de la comarca, molt més similar a la de la mitjana de municipis del Cabrerès.

Taula 1. Evolució dels assalariats de Rupit i Pruit. Percentatges sobre el total

	1998	1999	2000
Agricultura	12	14	10
Indústria	4	2	3
Construcció	37	31	41
Serveis	47	52	46
Comerç a l'engròs	8	0	0
Comerç al detall	8	10	8
Hoteleria	20	29	23
Activitats immobiliàries	0	2	3
Administració pública	6	7	8
Activitats associatives	4	5	5
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

Taula 2. Evolució del nombre d'empreses de Rupit i Pruit. Percentatges sobre el total

	1998	1999	2000
Agricultura	17	24	18
Indústria	9	5	5
Construcció	17	19	23
Serveis	57	52	55
Comerç a l'engròs	4	0	0
Comerç al detall	13	10	9
Hoteleria	26	24	27
Activitats immobiliàries	0	5	5
Administració pública	9	10	9
Activitats associatives	4	5	5
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

El municipi de Sta. Maria de Corcó presenta una situació molt diferent del cas anterior; el seu model econòmic i productiu passa més per una activitat industrial molt important, amb un pes excessiu que es va consolidant al llarg del temps, mentre que el sector terciari és el segon en importància però amb una

estabilització dels darrers anys al voltant del 15% de tots els assalariats del municipi. D'altra banda, l'activitat constructora ha patit una important davallada en el darrer any. Pel que fa a una anàlisi més detallada dels serveis, no es pot parlar del predomini aclaparador d'una activitat determinada, més aviat hi ha una diversificació en una mostra de serveis molt més variada que no pas en la resta de municipis del Cabrerès; d'aquesta manera respon a la funció del municipi com a localitat més important del territori i que compleix una certa funció de capitalitat i de concentració d'alguns serveis tant per a les empreses com, sobretot, per a les persones (comerç a l'engròs, comerç al detall, hoteleria, activitats sanitàries i de serveis socials, etc.). L'activitat immobiliària també hi ha patit un descens important durant el darrer any, seguint la mateixa tònica que l'activitat constructora.

En relació amb la mitjana del territori es nota la influència que exerceix el municipi per la seva dimensió demogràfica i econòmica, ja que mostra valors molt propers a la mitjana de municipis, de manera que es podria dir que la mitjana territorial respon al model productiu de Sta. Maria de Corcó. En canvi, en relació amb l'estructura econòmica de la comarca d'Osona es posa de manifest que el municipi s'aparta de l'estructura comarcal més diversificada amb el predomini de la indústria i dels serveis i opta per una estructura, com ja s'ha dit, amb una excessiva concentració de l'activitat industrial. En termes absoluts del nombre d'assalariats del municipi, ja es tracta d'una dimensió més important que en la resta de municipis del Cabrerès; en aquest sentit, els assalariats del sector serveis es consoliden al voltant d'un centenar de treballadors (concentrats, bàsicament, al comerç a l'engròs i a les activitats sanitàries i socials) en relació amb els 652 assalariats totals (xifra que ha patit una important davallada el darrer any d'uns 70 treballadors). Pel que fa al nombre d'empreses, la xifra total ha anat disminuint fins a arribar a unes 76 empreses, de les quals una trentena es dediquen al sector terciari.

En l'anàlisi del nombre d'empreses, es produeix un canvi de model en relació amb els assalariats. En aquest cas, Sta. Maria de Corcó presenta un major equilibri de les empreses en comparació amb els diferents sectors econòmics,

de manera que no hi ha un predomini tan aclaparador de l'activitat industrial. Es produeix la situació contrària, les empreses terciàries tenen un paper molt més important que les industrials, i arriben a consolidar-se al voltant del 40%, mentre que les industrials representen una quarta part del total. Altra vegada, les empreses dedicades al comerç i a l'hoteleria són les més importants en termes percentuals. En el conjunt dels tres municipis, Sta. Maria de Corcó segueix mostrant un predomini de l'activitat industrial tot i que l'activitat terciària queda per sota de la mitjana del Cabrerès. La mateixa situació es produeix si la comparació és amb la mitjana dels municipis de la comarca, que encara presenten una major especialització dels serveis.

Taula 3. Evolució dels assalariats de Sta. Maria de Corcó. Percentatges sobre el total

	1998	1999	2000
Agricultura	7	7	7
Indústria	60	61	70
Construcció	18	18	7
Serveis	14	14	16
Comerç a l'engròs	3	3	4
Comerç al detall	2	2	2
Hoteleria	2	2	2
Transport terrestre	0	1	1
Activitats immobiliàries	0	2	0
Administració pública	2	2	2
Educació	1	1	1
Activitats sanitàries, veterinàries, serveis socials	3	3	4
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

**Taula 4. Evolució del nombre d'empreses de Sta. Maria de Corcó.
Percentatges sobre el total**

	1998	1999	2000
Agricultura	23	23	20
Indústria	19	24	26
Construcció	18	18	14
Serveis	40	36	39
Venda, reparació de vehicles	1	1	1
Comerç a l'engròs	2	4	8
Comerç al detall	9	8	7
Hoteleria	10	8	8
Transport terrestre	3	2	3
Activitats immobiliàries	1	1	0
Altres activitats empresarials	1	1	1
Administració pública	6	5	5
Educació	1	1	1
Activitats sanitàries, veterinàries, serveis socials	5	4	4
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

El municipi de Tavertet presenta una situació econòmica diferent de la dels altres municipis: ha desaparegut l'activitat industrial, no hi ha assalariats empleats a la indústria i l'activitat terciària només representa una quarta part dels assalariats; en aquest context l'activitat constructora té un paper molt important ja que arriba a donar feina a més de la meitat de tots els assalariats. L'activitat terciària es troba repartida en molt poques activitats, les més importants de les quals són l'hoteleria i l'administració pública, mentre que el comerç a l'engròs i l'educació tenen un paper secundari. En relació amb el conjunt del territori no cal dir que les diferències són evidents, explicades per l'excessiu pes de l'activitat constructora a Tavertet i mantenint encara un pes dels serveis per sobre de la mitjana del Cabrerès. Pel que fa a la comarca d'Osona, aquesta mostra una especialització terciària molt superior a Tavertet i, evidentment, en relació amb la indústria i la construcció passa el mateix que amb el conjunt del territori. En termes absoluts dels assalariats, cal destacar que Tavertet encara té un nombre de treballadors més petit que Rupit i Pruit,

només hi ha 34 assalariats (xifra creixent a l'alça), dels quals 9 es dediquen a treballar al sector serveis.

Quant al nombre d'empreses, es produeix el mateix fenomen que a Sta. Maria de Corcó: el sector serveis guanya protagonisme, en aquest cas en perjudici de la construcció. Així doncs, les empreses de serveis representen la meitat del total i concretament les dedicades a l'hoteleria adquireixen el major protagonisme. Convé relativitzar aquestes dades ja que estem parlant de set empreses de serveis sobre un total de 14.

Taula 5. Evolució dels assalariats de Tavertet. Percentatges sobre el total

	1998	1999	2000
Agricultura	25	18	18
Indústria	5	0	0
Construcció	50	57	56
Serveis	20	25	26
Comerç a l'engròs	5	0	3
Hoteleria	0	4	9
Administració pública	15	18	9
Educació	0	4	6
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

Taula 6. Evolució del nombre d'empreses de Tavertet. Percentatges sobre el total

	1998	1999	2000
Agricultura	30	30	21
Indústria	10	0	0
Construcció	30	30	29
Serveis	30	40	50
Comerç a l'engròs	10	0	7
Hoteleria	0	10	21
Administració pública	20	20	14
Educació	0	10	7
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia.

Taula 7. Evolució dels assalariats del Cabrerès i Osona. Percentatges sobre el total. Any 2000

	Cabrerès	Osona
Agricultura	8	1
Indústria	63	45
Construcció	11	9
Serveis	18	45
Total	100	100

Font: Elaboració pròpia.

Taula 8. Evolució del nombre d'empreses del Cabrerès i Osona. Percentatges sobre el total. Any 2000

	Cabrerès	Osona
Agricultura	20	4
Indústria	19	25
Construcció	18	15
Serveis	44	56
Total	100	100

Font: Elaboració pròpia.

3. ANÀLISI DE L'OFERTA TURÍSTICA DEL CABRERÈS

L'oferta turística del Cabrerès, com a zona d'interior, es pot dividir en tres grups. En primer lloc trobem els recursos patrimonials basats en la natura i la cultura, que un cop posats en valor i relacionats amb la resta de l'oferta poden arribar a esdevenir productes turístics. En segon lloc, l'oferta d'allotjament i restauració juntament amb altres equipaments turístics, i finalment els productes turístics creats a partir de l'oferta de recursos ja existents.

3.1. Els recursos naturals

Actualment els recursos naturals estan prenent molta importància dins l'oferta d'un territori ja que la demanda cada cop està més interessada en aquest tipus de recursos, fruit d'una necessitat de gaudir d'espais naturals, tant per fer-hi passejades com per practicar-hi diferents esports i activitats de lleure. També s'ha de tenir en compte que hi ha una creixent conscienciació per la conservació del medi, que és molt fràgil, i per tant condicionarà les possibilitats turístiques d'aquesta zona pel fet que estem parlant del recurs amb més importància turística d'aquests tres municipis. Així, cal anar cap a un model turístic basat en la sostenibilitat, a llarg termini, dels recursos naturals i culturals per tal de garantir-ne l'ús i la permanència al llarg del temps.

La diversitat de recursos naturals que configuren l'entorn, l'espectacularitat de les cingleres de Tavertet i el caràcter bucòlic de l'entorn rural del Cabrerès és motiu suficient perquè els recursos naturals siguin la part més important dins d'aquest territori; tot i això, hi ha diferències ja que Rupit i Pruit i Tavertet tenen gran quantitat de recursos d'interès natural però en canvi el municipi de Sta. Maria de Corcó presenta una oferta més limitada. Tot i que potser no hi ha gaires punts que siguin un recurs per si sols, s'ha de tenir en compte que aquest municipi (l'Esquirol) té un conjunt natural de gran qualitat per fer excursions de tot tipus.

En aquesta zona la qualitat dels recursos naturals és alta i la varietat, molt extensa ja que podem trobar des de salts d'aigua fins a boscos amb diferents tipologies d'arbres. S'ha de tenir en compte que Sta. Maria de Corcó, Tavertet i Rupit i Pruit estan dins del Pla d'espais d'interès natural (PEIN) del Collsacabra, pel seu conjunt natural. Aquest Pla té com a objecte la protecció bàsica del espais naturals, la conservació dels quals es considera necessari d'assegurar, d'acord amb els valors científics, ecològics, paisatgístics, culturals i recreatius que es posseeixin. Un aspecte a tenir en compte és que en aquests espais es restringeix la circulació de vehicles motoritzats fora de camins habilitats i s'impedeix que tirin endavant projectes amb un impacte mediambiental que alteri l'equilibri del territori.

Pel fet de ser una zona elevada ens trobem amb un bon nombre de miradors des d'on es pot contemplar el paisatge combinat d'aigua i vegetació que ofereix el Cabrerès. Així doncs, es poden fer parades als diferents miradors, com el de la carretera de Pruit a Falgars o el de Rupit, així com el del Castell, el de Tavertet o el del Santuari de la Mare de Déu de Cabrera.

Els rius i les rieres que trobem al llarg d'aquesta zona conformen diferents espais de gran qualitat, dels quals predominen els salts d'aigua. A Rupit i Pruit trobem el salt de Sallent i el del Molí Rodó; a Tavertet, el salt de l'Avenc, el de Molí Bernat i el de Tirabous; a Cantonigròs, la Foradada i a St. Martí Sescorts, el salt del Cabrit i la Barra de Ferro entre d'altres.

Així doncs, gràcies a tot el seguit d'elements que s'han enumerat aquest és el recurs de primera importància dins del Cabrerès. Tot i això, cal remarcar que els camins d'accés i la senyalització no estan en condicions perquè els visitants puguin gaudir de molts d'aquest espais. Els camins d'accés en molts casos no estan prou cuidats ni els recursos estan senyalitzats. La senyalització esdevé un dels principals dèficits existents al territori, tant pel que fa a una adequada indicació dels recursos naturals com dels principals accessos viaris per accedir-hi. Una correcta senyalització ha de contribuir a una millora de la capacitat de càrrega dels mateixos recursos naturals i a una certa garantia de sostenibilitat.

Taula 9. Recursos naturals del Cabrerès

Rupit i Pruit
Bosc de coníferes, fagedes, rouredes
Mirador de la carretera de Pruit a Falgars
Balma de Llims
Balma d'en Pedretes
Roure monumental del mas Bac de Collsacabra
Mirador de Rupit
Salt del Molí Rodó
Salt de Sallent
Tavertet
Salts de l'Avenc
Cova de al Bora Fosca
Mirador del Castell
Serrat del Vent
Mirador de Tavertet
Salt de Molí-Bernat
Salt de Tirabous
Sot de Balà
Cingles de Tavertet
Sta. Maria de Corcó (l'Esquirol)
Serra de Cabrera
Les Gorgues
La Foradada
La Barra de Ferro

Font: Elaboració pròpia.

3.2. Els recursos culturals

L'altre conjunt de recursos d'interès turístic rellevant de què disposa el territori són els relacionats amb la cultura, entenent aquests recursos en un sentit ampli del terme: des d'equipaments culturals passant per fires, festes i esdeveniments similars i acabant pel patrimoni arquitectònic i històric.

La diversitat i riquesa de recursos arquitectònics i històrics que trobem al Cabrerès s'ha de tenir en compte ja que són recursos, sobretot els de patrimoni arquitectònic, visitats per un nombre important de turistes. Pel que fa al romànic, els tres municipis tenen un bon nombre d'edificacions d'aquesta època, moltes de les qual estan en pèssimes condicions i es troben en llocs allunyats i de difícil accés, com és el cas del castell de Sorerols o el castell de Barrés (cal remarcar que aquest patrimoni es troba molt malmès i fins i tot quasi ha desaparegut). Tot i això, trobem diferents mostres de notable valor i en bones condicions, com per exemple St. Cristòfol de Tavertet, St. Miquel de Sorerols, St. Andreu de Pruit, Sant Bartomeu Sesgorgues, Sant Julià de Cabrera, Sant Llorenç Dosmunts o l'església parroquial de St. Martí Sescorts. La major part d'aquest patrimoni arquitectònic queda recollida en la guia de rutes del romànic de la comarca d'Osona, de manera que forma part d'una oferta amb una certa senyalització i difusió d'aquest patrimoni.

A part de l'arquitectura romànica, molt representada al llarg de tota la comarca d'Osona i en general a les comarques d'interior, trobem altres mostres de patrimoni interessants. A Sta. Maria de Corcó trobem el santuari de la Mare de Déu de Cabrera; al municipi de Tavertet hi ha diferents mostres arqueològiques com el dolmen de St. Corneli; i a Rupit i Pruit diverses esglésies com St. Miquel Arcàngel, la notaria Soler o les cases del nucli datades entre els segles XVI i XVII. La major part són elements arquitectònics molt visitats i amb una afluència de visitants realment important en èpoques molt concretes de l'any. Un aspecte important a tenir en compte és que gràcies al seu patrimoni, alguns elements arquitectònics de Tavertet van ser declarats bé d'interès cultural. També cal destacar que al Poble Espanyol de Barcelona s'hi troba reproduïda una mostra de l'arquitectura popular catalana que imita construccions dels típics carrers de Rupit dels segles XVI i XVII.

Un altre element molt abundant en aquesta zona, pel fet de ser un territori de caràcter rural, són les masies o cases de pagès, algunes veritables obres d'art com el mas La Bertrana de Sta. Maria de Corcó, L'Avenc o la Perereda de Tavertet o el mas El Bac de Collsacabra de Rupit i Pruit, d'entre una llarga

llista. Aquest patrimoni arquitectònic que recull la tradició de la vida rural de la zona presenta, en línies generals, un estat de conservació no gaire adequat i es tracta de paratges a vegades de difícil accés.

Tant a Tavertet com a Rupit i Pruit s'han d'esmentar els peculiars ponts que es poden trobar, com el pont del Molí-Bernat, el de can Badaire, el de la Sala o el famós pont penjat de Rupit.

Molts d'aquests elements de caràcter arquitectònic agafen encara més pes gràcies a l'entorn natural en el qual estan ubicats, de manera que la seva relació amb l'entorn rural i paisatgístic en fa incrementar l'atractiu turístic, i els converteix en un patrimoni etnològic de primer ordre per poder entendre com era la vida rural en èpoques passades.

Dins de l'apartat de recursos culturals també s'inclouen els museus. En aquest cas a la zona del Cabrerès no trobem tradició museística, ja que només es pot visitar el Museu d'Estris de Pagès de Tavertet, una col·lecció privada que només es pot visitar els festius al matí i a hores convingudes.

Taula 10. Recursos culturals de Rupit i Pruit

Art romànic	Patrimoni arquitectònic
St. Andreu de Pruit	Pont de can Badaire
St. Gil	Pont Penjant
St. Joan de Fàbregues	Conjunt historicoartístic de Rupit
Sta. Magdalena	Pont de la Sala
St. Miquel Arcàngel	El Bac de Collsacabra
Mare de Déu de Montdois	Mas la Sala
	Notaria Soler
	Masos de Rupit i Pruit

Font: Elaboració pròpia.

Taula 11. Recursos culturals de Tavertet

Art romànic	Patrimoni arquitectònic
St. Cristòfol	Pont de Molí-Bernat
St. Miquel de Sorerols	L'Avenc
Arqueologia	La Perereda
Dolmen de St. Corneli	Museus
Restes prehistòriques de Tavertet	Estris de pagès
Puig de la Força	

Font: Elaboració pròpia.

Taula 12. Recursos culturals de Sta. Maria de Corcó (l'Esquirol)

Art romànic	Patrimoni arquitectònic
St. Julià de Cabrera	La Bertrana
St. Bartomeu Sescorgues	Masies de Sta. Maria de Corcó
Santuari de Sta. Maria de Cabrera	Arqueologia
Sta. Margarida de Vila-seca	Dolmen de Puig Sespèdres
St. Martí Sescorts	
Sta. Maria de Vilanova	

Font: Elaboració pròpia.

Un altre aspecte cultural són les festes i tradicions pròpies que se celebren a cada municipi. Moltes d'aquestes festes són importants però només per a la gent del municipi o de la zona, tot i que són un element que contribueix a oferir més activitats i més oferta de lleure als visitants.

De totes les festes que se celebren s'ha de destacar però el Festival Internacional de Música de Cantonigròs, de ressò internacional i que mou un gran nombre de visitants d'arreu del món. Ja de caràcter més esportiu també són importants la caminada popular de Rupit i la pedalada del Cabrerès, que cada any tenen més participants.

Taula 13. Festes i fires més populars del Cabrerès

FESTA	MUNICIPI	DATA
St. Antoni Abat	L'Esquirol i Rupit i Pruit	17 de gener
Aplec de Pasqua	L'Esquirol	març – abril
Caminada popular	Rupit i Pruit	1r diumenge primavera
Festa de St. Isidre	Rupit i Pruit i l'Esquirol	15 de maig
Aplec del pedró	L'Esquirol	Maig
Pedalada del Cabrerès	L'Esquirol	Maig
Aplec de Vilanova de les Escalles	St. Martí Sescorts	Maig
Aplec de Cabrera	St. Martí Sescorts	Juny
Festival Internacional de Música de Cantonigròs	Cantonigròs	Juliol
Aplec de St. Corneli	Tavertet	Agost
Festa Major	L'Esquirol	15 d'agost
Festa Major de Cantonigròs	L'Esquirol	16 d'agost
Aplec de la sardana	L'Esquirol	Agost
Festa Major de St. Julià de Cabrera	L'Esquirol	28 d'agost
Festa Major	Tavertet	Agost
Aplec de St. Miquel de Sorerols	Tavertet	Setembre
Festa Major de Rupit	Rupit i Pruit	29 de setembre
Concurs de gossos de pastura	Cantonigròs	Octubre
Mostra micològica	Cantonigròs	Octubre
Festa Major de St. Martí Sescorts	L'Esquirol	11 de novembre
Festa Major de Pruit	Rupit i Pruit	30 de novembre
Pessebre vivent	Rupit i Pruit	Nadal

Font: Elaboració pròpia.

Com es pot veure en la Taula 13, la majoria de festes i fires es concentren a l'època de primavera i estiu, ja que és la temporada de més bon temps. La majoria són festes que provenen d'èpoques antigues i que encara es van mantenint per seguir la tradició. Del conjunt d'esdeveniments cal destacar els que poden ser un element diferenciador del conjunt de l'oferta cultural i que es poden convertir en veritables nuclis d'atracció de visitants gràcies a la seva originalitat i exclusivitat. En aquest sentit destaquem la pedalada del Cabrerès,

el mencionat Festival Internacional de Música de Cantonigròs, el concurs de gossos de pastura, la mostra micològica i el pessebre vivent de Rupit.

La conservació de tot aquest conjunt de recursos culturals, tal com hem comentat abans amb els naturals, és mínima, tant pel que fa al recurs en si com als camins d'accés; la senyalització tant dins dels pobles com en els camins per arribar-hi és minsa i no està estandarditzada.

Pel que fa a punts d'informació a la zona, tot i que n'hi ha als tres municipis, aquest servei tan important per als visitants no reuneix les condicions bàsiques d'horari, infraestructura i personal necessari per prestar el servei. Rupit i Pruit és el municipi més complet en aquest aspecte ja que hi ha un punt d'informació que està obert cada dia i que està en un lloc visible i adequat. A Tavertet, el punt d'informació és als baixos de l'Ajuntament i sol estar obert els caps de setmana de les onze a les dues aproximadament, sense un horari fix. Finalment, a Sta. Maria de Corcó el punt d'informació també és a l'Ajuntament però en aquest cas només està obert els dissabtes de les deu a la una. En resum, aquesta oferta complementària del conjunt de l'oferta turística de la zona presenta importants deficiències per assegurar un correcte servei per als visitants que demanen una informació detallada, permanent i actualitzada de tot el que necessiten durant la seva estada al territori.

3.3. Els equipaments turístics

Entenem per equipaments turístics un conjunt d'establiments molt diversos i amb característiques també diferents que podríem classificar en dues categories, segons els serveis que ofereixen: els allotjaments i els restaurants.

3.3.1. Allotjament

A continuació, distingim diferents modalitats d'allotjament segons els equipaments d'aquests establiments.

Taula 14. Cases de colònies al Cabrerès

NOM	MUNICIPI	CAPACITAT
Sta. Maria del Roure	Cantonigrós	94 places
Cal Masover Mas La Bertrana	L'Esquirol	75 places
El Puig	L'Esquirol	55 places
L'Armentera	L'Esquirol	60 places
El Collell	St. Julià de Cabrera	94 places
Rectoria de St. Julià de Cabrera	St. Julià de Cabrera	32 places
Can Pinós	Rupit	48 places
St. Joan de Fàbregues	Rupit	94 places
La Devesa	Pruit	50 places

Font: Elaboració pròpia.

Així doncs, el Cabrerès ofereix un total de 602 places entre les 9 cases de colònies, amb una capacitat mitjana per establiment de 67 places. El terme municipal de Sta. Maria de Corcó disposa de 6 establiments amb un total de 410 places, més del 50% de la capacitat d'allotjament en cases de colònies. Per contra, Tavertet no disposa de cap establiment d'aquestes característiques.

Les cases de colònies solen ser utilitzades per escolars. Aquest mercat, malgrat que és d'un potencial econòmic baix, pot generar activitat entre setmana. Per tant, és un mercat que té com a funció bàsica trencar l'estacionalitat de la demanda i esmorteir la greu inactivitat que pateix el Cabrerès en l'interval de dilluns a divendres.

Taula 15. Hotels i pensions del Cabrerès

NOM	CATEGORIA	MUNICIPI	CAPACITAT	DATES D'OBERTURA
Pensió Collsacabra	1 estrella	L'Esquirol	30 places	Tot l'any
Pensió La Devesa	1 estrella	Pruit	40 places	Tot l'any
Pensió Estrella	2 estrelles	Rupit	60 places	Tot l'any
Pensió Can Marsal	1 estrella	Rupit	40 places	Tot l'any (excepte dies de Nadal)
Pensió El Repòs	1 estrella	Rupit	26 places	Nadal, Setmana Santa i estiu
Pensió Can Nogué	2 estrelles	Tavertet	12 places	Caps de setmana, festius i estiu

Font: Elaboració pròpia.

Hi ha un total de 208 places en pensions, i unes tres quartes parts del total es concentra a Rupit i Pruit. L'oferta d'allotjament en pensió esdevé un dèficit important en els municipis de Sta. Maria de Corcó i Tavertet. És important aconseguir que els visitants que només passen unes hores a la zona allarguin la seva estada durant dos o tres dies gràcies a una oferta d'activitats turístiques i de lleure més estructurada i diversificada, juntament amb una major oferta d'establiments hotelers. Per tant, s'han de crear places hoteleres al llarg de tot el territori, ja que actualment no n'hi ha prou de qualitat o categoria superior a l'actual. En aquest sentit, cal destacar que només hi ha hostals i pensions a la zona i es troba a faltar una oferta més basada en hotels de tipus rural, de nivell i confort importants, que permeti incrementar l'estada mitjana dels visitants i captar un tipus de visitant amb un poder adquisitiu més elevat, que permeti incrementar la despesa mitjana dels visitants.

Taula 16. Càmpings i àrees d'acampada lliure del Cabrerès

NOM	CATEGORIA	MUNICIPI	CAPACITAT	DATES D'OBERTURA
Zona esportiva	Acampada lliure	Tavertet	100 places	Tot l'any
Font de l'Escudella	Acampada lliure	L'Esquirol	100 places	Tot l'any
Spòrting Club	3a categoria	St. Martí Sescorts	100 parcel·les	Tot l'any
Càmping de Rupit	2a categoria	Rupit	178 parcel·les	D'abril a octubre

Font: Elaboració pròpia.

Hi ha una bona oferta de càmpings a gairebé tot el Cabrerès, excepte a Tavertet, on en general manca oferta d'allotjament. La qualitat d'aquests establiments és mitjana.

A les àrees d'acampada lliure no s'ofereixen cap tipus de serveis per a les persones que en fan ús, només disposen d'una font d'aigua potable. Per tant cal dotar d'unes instal·lacions més adients aquesta àrea (dutxes, serveis, etc.).

Taula 17. Residències cases de pagès (RCP) al Cabrerès

NOM	MODALITAT ALLOTJAMENT	MUNICIPI	CAPACITAT	DATES D'OBERTURA
Ca la Quima	Allotjament rural independent	Rupit	14 places	Tot l'any
Can Jaume Les Viles	Allotjament rural independent	Pruit	4 places	Tot l'any
Can Lo		Rupit	20 places	Tot l'any
El Jufre	Casa de poble	Tavertet	15 places	Tot l'any (excepte Nadal i de 1-15/9)
Mas Caselles		Cantonigròs		

Font: Elaboració pròpia.

És una modalitat d'allotjament amb tendència a un fort creixement, ja que és un model basat en el turisme rural que combina l'allotjament rural amb el contacte amb la natura. Tot i que aquest tipus d'allotjament està a l'alça i resulta molt apropiat per l'entorn ambiental dels tres municipis, no podem parlar d'una excessiva oferta en aquesta zona, més aviat pot arribar a haver-hi un dèficit de places i també de qualitat dels establiments existents. Pel que fa a l'allotjament rural també es produeix el mateix fenomen que en les altres modalitats d'allotjament: Rupit i Pruit concentra tres quartes parts de tota l'oferta. També cal destacar que pràcticament tota aquesta oferta és allotjament rural independent i només existeix un establiment com a casa de poble, això implica que bàsicament només existeix la possibilitat de poder llogar tota una casa de pagès i només en un establiment es pot llogar una habitació amb la pensió completa inclosa.

En general, els tres municipis de la zona del Cabrerès presenten un dèficit en la qualitat de tot els tipus d'allotjament. Pel que fa a l'allotjament hotelier només hi ha hostals i pensions i la majoria són d'una estrella, el mínim que hi pot haver quant a qualitat. No hi ha cap hotel d'una certa categoria. Quant als càmpings, la situació és semblant a la de l'allotjament hotelier, ja que els que hi ha són de segona i tercera categoria, sense oblidar la zona d'acampada lliure sense cap mena de servei. Per últim, les residències cases de pagès solen tenir unes instal·lacions que s'haurien d'adaptar i arreglar per deixar-les en més bon estat.

És important esmentar la irregularitat que pateixen algunes d'aquestes residències cases de pagès, ja que no tenen els permisos adequats per portar a terme aquesta activitat. Aquesta situació és molt preocupant perquè pot tenir repercussions greus en el manteniment del nivell de qualitat dels establiments, i pot comportar una competència deslleial amb importants conseqüències negatives per al turisme rural que busca un allotjament de qualitat.

3.3.2. Restauració

Cal destacar l'oferta de restaurants com a element important de difusió de la gastronomia autòctona del Cabrerès, i en general de la comarca d'Osona, i també com a element imprescindible per satisfer les necessitats dels visitants d'aquesta zona. El turisme gastronòmic cada vegada adquireix un major protagonisme i en aquest cas pot constituir un element turístic que ajudi a diferenciar-se d'altres destinacions turístiques gràcies als productes autòctons. Però també cal esmentar que per aconseguir aquest avantatge competitiu basat en la gastronomia convé oferir una cuina i una restauració diversificades, amb elaboració i qualitat. Així, no s'aconsella que la majoria de restaurants ofereixin el mateix estil de cuina basat en una gastronomia poc elaborada i amb pocs elements de diferenciació.

Des d'un punt de vista quantitatiu, l'oferta de restauració és bona a tots els municipis del Cabrerès. A més, aquests establiments aposten clarament pel turisme, fet que es demostra amb les dates d'obertura (tots obren els caps de setmana, festius i durant el període de vacances).

Taula 18. Restaurants del Cabrerès

NOM	MUNICIPI	CAPACITAT	DATES D'OBERTURA
Cal Carreter	Cantonigròs	50 places	Caps de setmana, festius i vigílies
Ca l'Ignasi	Cantonigròs	40 places	Estiu: cada dia Hivern: excepte dilluns i dimarts
Can Puntí	Cantonigròs	75-40 places	Cada dia, excepte dilluns i última setmana d'agost i 1a de setembre
Ca la Sim's	Cantonigròs	40 places	Cada dia, excepte dimecres i del 15/09 al 15/10
Hostal Collsacabra	L'Esquirol	100 places	Cada dia
La Cooperativa	L'Esquirol	60 places	Cada dia, excepte dimecres i del 1-15/06 i del 1-15/10
Santuari de Cabrera	St. Julià de Cabrera	100 places	Caps de setmana i festius

Les Gorgues	St. Martí Sescorts	80 places	
Ca la Salut	St. Martí Sescorts	30 places	Cada dia, excepte dimarts i el mes de setembre
Can Baumes	Tavertet	75 places	Cada dia, excepte dilluns (no agost) i del 20/12 al 20/01
Braseria Dolors	Tavertet	35 places	Cada dia, excepte divendres i el juliol
Can Noguer	Tavertet	60 places	Caps de setmana, festius i estiu
El Coll	Pruit	35 places	Caps de setmana i estiu
La Devesa	Pruit	200 places	Tot l'any
Albert	Rupit	80 places	Caps de setmana i estiu
Cal Estragués	Rupit	100 places	Tot l'any, excepte dia de Nadal i Reis
Glòria	Rupit	35 places	Tot l'any, excepte dilluns a l'hivern
L'Hort d'en Roca	Rupit	85 places	Tot l'any
El Genet	Rupit	40 places	Caps de setmana, Setmana Santa i estiu
L'Estrella	Rupit	145 places	Cada dia, excepte dimarts a l'hivern
Can Marsal	Rupit	140 places	Tot l'any, excepte els dies de Nadal

Font: Elaboració pròpia.

La majoria d'aquests restaurants pateixen una forta estacionalitat: els dies festius, els caps de setmana i els estius estan plens però durant la setmana estan pràcticament buits.

L'ocupació dels establiments de restauració i d'allotjament sol donar-se els caps de setmana, festius, períodes de vacances i Setmana Santa. Hi ha una major demanda dels seus serveis a la primavera i a la tardor, ja que a l'estiu els turistes solen escollir destinacions de platja i a l'hivern, de muntanya per poder practicar esports com l'esquí. Tot i així, els habitants de les segones residències resten als municipis sobretot durant els mesos d'estiu i vacances de Nadal.

Els empresaris solen donar a conèixer els seus establiments, bàsicament, a l'àrea metropolitana de Barcelona, a través del Consorci per a la Promoció Turística de la Vall de Sau-Collsacabra. Un mitjà de promoció molt important és l'anomenat boca orel·la, és a dir, els clients d'aquests establiments que els donen a conèixer a familiars, amics i coneguts.

Són molt pocs els empresaris turístics que habitualment assisteixen a cursos de formació i de reciclatge. La majoria no veuen la necessitat de formar-se per tal de millorar els seus serveis i atendre millor els clients. Generalment es fan inversions i millores en els establiments, gairebé sempre per obligació ja que canvien o milloren les coses que s'han espatllat i que han quedat obsoletes amb els anys. No es fan inversions per millorar en tecnologia ni en adequació dels locals. Tampoc no s'ofereixen més serveis dels propis de cada establiment.

3.4. Els productes turístics

El Consorci per a la Promoció Turística de la Vall de Sau-Collsacabra va signar un conveni, el 10 de febrer del 2000, amb l'agència de viatges receptiva Viatges Alemany per tal de comercialitzar alguns productes turístics d'aquesta zona.

A l'inici d'aquest conveni, Viatges Alemany va editar un catàleg de productes (Turisme Actiu Vall de Sau-Collsacabra) que va repartir per tot Catalunya a través de sucursals d'aquesta agència de viatges als particulars interessats. Aquestes sucursals es troben a la comarca d'Osona, Reus, Valls i Barcelona. En aquest catàleg hi ha tres productes turístics, d'un total de vuit, que recorren la zona del Cabrerès. Durant l'any i mig de l'existència d'aquest catàleg de productes s'ha pogut constatar que un dels paquets turístics més sol·licitats ha estat: *Rupit, un poble amb nom propi*. Els altres dos productes que s'hi inclouen i que pertanyen a la zona del Cabrerès són *Pedalada pel Cabrerès* i *Tocant de peus a terra* (ruta a peu de Rupit a la Vall de Castanyadell).

A partir del febrer de 2001, Terranova Tours (agència de viatges majorista de Viatges Alemany) crea un altre catàleg de productes destinat a totes les agències de viatges minoristes de l'Estat espanyol. Per tant, l'àrea de comercialització d'aquests productes és molt més àmplia. El catàleg ofereix cinc productes turístics, dels quals dos transcorren pel Cabrerès: *Ruta en bicicleta*, ruta de sis dies per la zona del Cabrerès, i *Senderismo*, ruta a peu que passa per Rupit i Tavertet. La recent creació d'aquest catàleg (*Rutas Turísticas 2001*) no ha permès fer un estudi dels paquets turístics més sol·licitats.

L'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona edita semestralment una guia d'activitats turístiques *Tria entre el bo i millor que pots fer a quatre passes* de la província de Barcelona. En aquest catàleg s'ofereixen tot tipus de productes turístics i activitats per fer a Rupit i Pruit, Sta. Maria de Corcó i Tavertet. En total trobem nou productes que es realitzen per la zona. D'aquests, els més nombrosos són els de tema natural, a continuació els d'activitats esportives i d'aventura i finalment en trobem dos d'art i cultura. Aquesta guia es distribueix per tot Catalunya a través d'oficines de turisme, mitjançant les principals fires de turisme i com a encartament a la premsa nacional.

Per als turistes estrangers, l'Agència de Promoció Turística crea un catàleg de productes de la província de Barcelona anomenat *What you shouldn't miss when you come to Barcelona / Ce que vous ne devriez pas rater lorsque vous viendrez a Barcelone*, en dos idiomes: anglès i francès. Dels 32 productes turístics que s'ofereixen en aquesta edició, cinc recorren el Cabrerès. Ofereixen excursions d'un dia per Rupit o bé rutes a peu i en BTT per tot el Cabrerès, la Vall de Sau i les Guilleries, com per exemple *Viatge amb bicicleta de muntanya a través dels camins del Cabrerès i la Vall de Sau* i *Caminada pels camins del Collsacabra i les Guilleries*.

No hem d'oblidar que hi ha diverses empreses que organitzen i ofereixen diferents productes turístics pel Cabrerès. Anigami, el Cau de l'Aventura i Acme Aventures són empreses d'activitats de natura i cultura que porten a terme les

seves activitats al llarg de tot el territori i amb col·laboració d'altres establiments privats. Aquestes empreses han publicat ofertes de paquets turístics al catàleg que edita la Diputació de Barcelona (*Volta el Collsacabra en poni, Sau Collsacabra en 4x4, És diferent, Rupit i Tavertet pobles aturats en el temps, etc.*).

4. ANÀLISI DE LA DEMANDA ACTUAL DEL CABRERÈS

Els canvis socials i culturals de la societat han evolucionat en les darreres èpoques i influeixen també en la demanda turística. Sobretot, es pot parlar d'una tendència a incrementar el temps dedicat a l'oci i al turisme, així com un increment també de la despesa familiar al consum de béns i serveis d'oci i turisme. La incorporació de la dona al mercat laboral proporciona més renda als ingressos familiars i per tant hi ha més disponibilitat de despesa per a l'oci i el turisme. D'altra banda, el mercat de treball ha evolucionat, en els darrers temps, cap a una progressiva reducció de les hores setmanals treballades i també cap a una temporització al llarg de l'any de les vacances anuals; tot això provoca un major consum d'aquests serveis turístics i de lleure. El retard de la incorporació dels joves al mercat laboral comporta un major grau d'educació i preparació que pot repercutir en el consum de serveis turístics basats en una major qualitat (per exemple, relacionats amb la preservació del medi ambient), i també suposa l'existència d'un important segment de mercat de gent jove que disposa de temps i recursos per consumir serveis turístics basats en un turisme actiu i de natura. En darrer terme, el fenomen cada vegada més important de les jubilacions anticipades, juntament amb l'increment de l'esperança de vida fa que les persones amb una certa edat esdevinguin un segment de clients molt important per a desenvolupar serveis turístics en el territori del Cabrerès.

Aquests canvis influeixen en les motivacions dels turistes, que ja no estan només interessats en el sol i la platja sinó que s'inclinen cap al turisme de natura i cultura, amb una tendència creixent del turisme rural i tot el que s'hi relaciona, sobretot l'aventura que porta cap a un turisme més actiu i d'interrelació amb el patrimoni natural i cultural.

El perfil del visitant dels municipis de Sta. Maria de Corcó, de Rupit i Pruit i de Tavertet és molt semblant, per les característiques de la zona. L'edat predominant del visitant es troba entre els 26 i 44 anys, seguit del grup d'entre 45 i 59 anys i dels de més de 65. L'origen d'aquesta demanda se situa majoritàriament a l'àrea metropolitana de Barcelona i, en menor nombre, les

comarques veïnes com el Vallès Oriental i el Vallès Occidental. Així doncs, més de dos terços dels visitants provenen de la província de Barcelona i el percentatge restant prové de la resta de Catalunya i de fora del territori català.

Generalment, la meitat dels turistes que visiten aquesta zona viatja en grups de dues persones que solen ser parelles. També solen viatjar en família o en grups d'amics d'entre tres i quatre persones. El 90% d'aquests visitants utilitza el cotxe com a mitjà de transport per arribar a la destinació. Tot i així, durant l'any, els dimecres i els dijous a Rupit hi arriben autocars de l'Insero i de destinacions de platja per fer una visita al poble.

A partir d'enquestes realitzades al territori i també de les opinions d'agents turístics locals es pot acabar de completar i definir els principals trets dels visitants. La mitjana de nits pernoctades se situa entre una i tres nits, que coincideixen amb el cap de setmana. Tot i així, hem de dir que més del 70 % dels visitants no pernocten a la zona. El tipus d'allotjament més utilitzat és les residències cases de pagès (RCP), hostals, pensions i càmpings, que són els únics tipus d'allotjament que es troben en aquesta zona.

Els períodes de més demanda per part dels visitants solen coincidir amb les dates més representatives de les vacances, de manera que encara hi ha una important estacionalitat. Es tracta, sobretot, dels dies que coincideixen amb Nadal, Setmana Santa, caps de setmana i ponts, juliol i agost.

Els motius de les visites d'aquesta demanda al Cabrerès responen a diverses causes; la motivació principal respon al gaudi dels recursos naturals del territori i en segon lloc destaquen les motivacions culturals. Així, les activitats previstes pels visitants són les passejades en entorns naturals, les visites culturals, menjar en un restaurant, les excursions no organitzades i la compra de productes típics de la zona.

Pel que fa al coneixement del territori, el 50% dels turistes és la primera vegada que visiten la zona, i l'altra meitat ja tenen un coneixement previ de la zona ja que hi han estat anteriorment.

5. ACTIVITAT COMERCIAL AL CABRERÈS

En aquesta diagnosi de l'activitat comercial es pretén fer una aproximació a la realitat actual de l'estructura productiva i professional dels municipis del Cabrerès, de manera que s'oferirà una visió de la situació econòmica d'aquest territori.

El comerç és una activitat dirigida als habitants de la zona, però en alguns dels municipis el sector comercial està molt relacionat amb el turisme: molts d'aquests establiments obren els caps de setmana i festius per poder atendre i oferir els seus productes als turistes que visiten la zona.

A causa de les característiques dels productes que es venen, aquests han esdevingut famosos i els propietaris dels establiments s'han adaptat a la nova demanda per oferir productes totalment tradicionals de gran valor per als turistes. Es tracta de productes d'alimentació i s'elaboren artesanalment. Parlem sobretot dels embotits i dels productes que es venen a pastisseries, com el pa i la coca. Sovint també s'ofereixen productes sota la marca "Collsacabra" i en realitat aquests productes no es produeixen a la zona.

Als pobles de Rupit i Tavertet els clients més freqüents són turistes. Els habitants d'aquests pobles també hi compren, però els establiments no ofereixen tots els productes necessaris i sovint són més cars, ja que no poden competir amb els preus dels centres comercials; per aquesta raó els habitants d'aquestes poblacions han d'anar a altres poblacions amb una oferta comercial més completa.

Destaquen una sèrie de modificacions d'actuació de la demanda a l'hora de realitzar les compres. Els consumidors opten per comprar en àrees comercials on poden satisfer de manera immediata i amb major comoditat les seves necessitats (aparcaments amplis, gran varietat de productes, ofertes, etc.). A més, molts dels habitants treballen fora d'aquests municipis, en poblacions amb grans centres comercials, i així aprofiten per realitzar-hi les compres. També

s'ha de dir que la utilització del vehicle esdevé un element quasi imprescindible a l'hora de realitzar les principals compres.

Els municipis del Cabrerès són petits i allunyats dels grans nuclis de població, és per això que aquests canvis en les pautes del consum passen per la destrucció de comerços relacionats, sobretot, amb els productes alimentaris. Els establiments que hi trobem actualment s'han especialitzat en els productes més demanats pels turistes, que són bàsicament embotits, productes de pastisseria i objectes de record. Per aquest motiu a Rupit, que és la població d'aquests tres municipis amb més turisme, predominen les botigues d'embotits, el forn de pa i les botigues d'objectes de regal, així com a Tavertet l'única botiga que es troba és de queviures.

Aquests establiments han adaptat el seu horari comercial per tal d'oferir més bon servei als visitants. Les botigues solen tenir obert tota la setmana, sobretot dissabtes i diumenges, que és quan hi ha més turistes (excepte a l'Esquirol), i no solen fer vacances o si les fan és fora la temporada que hi ha més visitants.

Taula 19. Establiments comercials de Rupit i Pruit i Tavertet

NOM	TIPUS	MUNICIPI
Objectes regal Colomer	Objectes de regal	Rupit
Embotits Glòria	Menjars i embotits	Rupit
Caixa de Manlleu	Entitat financera	Rupit
Bar i embotits Crosas	Bar i embotits	Rupit
Embotits M. Carme	Embotits	Rupit
Records Ca l'Ample	Objectes de regal	Rupit
Forn de Pa l'Era Nova	Forn de Pa	Rupit
Bar l'Era Nova	Bar	Rupit
Teixits a mà Ca la Peona	Teixits	Rupit
Cafè-Bar Cal Flequer	Cafè – Bar	Rupit
Bar El Genet	Bar	Rupit
Bar Musical L'Art	Bar	Rupit
Queviures Isabel	Comestibles	Tavertet

Font: Elaboració pròpia.

A Sta. Maria de Corcó hi ha un tipus de comerç diferent, ja que el municipi no depèn del sector turístic sinó que les botigues venen els seus productes a la gent del poble. A més, aquests establiments no estan tancats els caps de setmana i els festius, fet que verifica el comentari anterior. En aquesta població el tipus de comerç es diversifica ja que a més de les botigues d'alimentació també hi ha una botiga de roba, floristeries, llibreries i farmàcia, entre d'altres. En aquest cas Sta. Maria de Corcó actua com a capital del Cabrerès, per tant disposa del comerç que no és estrictament de productes de primera necessitat i els seus clients provenen també dels municipis veïns.

Taula 20. Establiments comercials de Sta. Maria de Corcó

NOM	TIPUS	MUNICIPI
Can Patllari	Comestibles	Sta. Maria de Corcó
La Baldufa	Estanc, llibreria i regals	Sta. Maria de Corcó
La Botiga	Roba	Sta. Maria de Corcó
El Detall	Objectes regal i premsa	Sta. Maria de Corcó
La Peixateria	Peixateria	Sta. Maria de Corcó
La Cooperativa	Comestibles	Sta. Maria de Corcó
Cal Carnisser	Carnisseria	Sta. Maria de Corcó
Farmàcia Bansells	Farmàcia	Sta. Maria de Corcó
Forn Josep M. Soler	Forn de Pa	Sta. Maria de Corcó
Ca l'Homs	Merceria	Sta. Maria de Corcó
Floristeria Rosa	Floristeria	Sta. Maria de Corcó
Pròxim	Comestibles	Sta. Maria de Corcó
Can Creda	Carnisseria	Sta. Maria de Corcó
Electrodomèstics Vilaregut	Electrodomèstics	Sta. Maria de Corcó
Materials Vilaregut	Material construcció	Sta. Maria de Corcó
Can Miranda	Comestibles	Sta. Maria de Corcó
Can Santi	Pastisseria	Sta. Maria de Corcó
Cantoni Centre Cial.	Comestibles	Cantonigròs
Regals Palmira	Estanc, premsa i regals	Cantonigròs
Pastisseria i Fruiteria Domenech	Pastisseria i fruiteria	Cantonigròs
Embotits Manel Colom	Embotits	Cantonigròs

Ca la Salut	Bar i comestibles	St. Martí Sescorts

Font: Elaboració pròpia.

Els comerços dels municipis del Cabrerès són de caràcter familiar i tradicional. No trobem grans àrees comercials en tot el territori sinó que els establiments són botigues petites situades just al nucli i els propietaris de les quals són famílies del mateix poble. No s'hi troba grans tecnologies ni infraestructures ja que això no seguiria el model típic d'aquests comerços, on el fet que siguin tradicionals és un dels atractius per a la demanda.

Pel que fa a associacions, trobem l'Associació de Turisme i Comerç a Rupit, mostra del fet que turisme i comerç estan molt relacionats. Aquesta associació fa diverses funcions com ara promoció conjunta i organització de diferents activitats, com per exemple el concurs de flors. A Sta. Maria de Corcó trobem l'Associació d'Activitats Econòmiques del Cabrerès, l'Associació de comerciants de Cantonigròs i algunes associacions de veïns.

L'associacionisme sempre és important quan ens trobem amb un cert nombre d'establiments. És molt adequat que les associacions agrupin les activitats econòmiques turístiques i comercials, ja que així es pot promocionar l'oferta conjuntament i seguir un model unitari.

6. ANÀLISI DAFO

L'anàlisi DAFO ofereix una síntesi a manera de conclusions i resum dels principals aspectes analitzats en la diagnosi de l'activitat turística i comercial dels municipis del Cabrerès. La síntesi es porta a terme a partir de dos enfocaments, un d'intern i un altre d'extern. Des d'un punt de vista intern es tracta de detallar els punts forts i febles dels tres municipis, com a territori o bé pel que fa als agents turístics locals existents a la zona. D'altra banda, des d'un punt de vista extern hi ha un entorn socioeconòmic, tecnològic, cultural, etc. que no es pot manipular però que sí que pot condicionar l'activitat turística del Cabrerès a partir d'unes amenaces i oportunitats.

6.1. Punts forts

- ✓ Existència de recursos naturals (paisatges, rius, muntanyes, cingleres, salts d'aigua, etc.) de primer ordre i amb components diferenciadors d'altres ofertes turístiques.
- ✓ Existència de recursos patrimonials i arquitectònics enmig d'un entorn natural que esdevé una mostra important de tot el patrimoni etnològic dels municipis per tal d'entendre com era la vida rural (cases de Rupit i de Taverdet, masies, etc.).
- ✓ Existència d'esdeveniments culturals i esportius que serveixen per difondre l'oferta turística de la zona i que impliquen una aflluència de visitants important (Festival de Música Internacional de Cantonigròs, pedalada del Cabrerès, etc.).
- ✓ Important oferta d'allotjament de natura, bàsicament mitjançant residències cases de pagès, cases de colònies i càmpings.
- ✓ Important oferta gastronòmica a través dels restaurants existents a la zona, tant pel que fa a la quantitat d'aquesta oferta com a la seva qualitat mitjana.
- ✓ Existència de productes gastronòmics autòctons del territori que contribueixen a dotar d'una major personalitat la cuina dels restaurants dels tres municipis.

- ✓ Un dels principals canals de comunicació és el client mateix a través del boca orella; aquest sistema és un dels més efectius i denota el grau de fidelització dels visitants.
- ✓ Important esforç de comercialització de paquets turístics a diferents nivells, ja sigui directament al visitant, com a intermediaris o com a majoristes turístics.
- ✓ Important esforç que porta a terme el Consorci de la Vall de Sau-Collsacabra per situar el territori en el mercat turístic i ajudar a millorar l'oferta complementària dels actuals serveis turístics.
- ✓ En la majoria de casos, els visitants ja coneixen el territori perquè ja l'han visitat anteriorment o bé perquè en tenen referències.

6.2. Punts febles

- ✓ La senyalització dels recursos amb un interès turístic presenta deficiències, no tots estan senyalitzats. La senyalització tampoc no és homogènia als tres municipis i també caldria millorar la senyalització vial per accedir al territori.
- ✓ Els camins d'accés als recursos turístics en moltes ocasions no estan prou cuidats ni ben senyalitzats.
- ✓ Afluència excessiva de visitants que arriba a superar la capacitat de càrrega del territori en determinades dates de l'any i en determinats municipis, a causa de l'estacionalitat de l'oferta turística i de la puntualitat en el temps d'alguns esdeveniments culturals.
- ✓ Manca de diversificació en el temps, sobretot a la tardor i l'hivern, d'esdeveniments culturals que permetin trencar l'estacionalitat en èpoques en què l'afluència de visitants no és tan elevada.
- ✓ Infraestructura de punts d'informació insuficient a Tavertet i a Sta. Maria de Corcó, sobretot pel que fa a horaris i personal d'atenció al públic. Manca de coordinació entre els tres punts d'informació.
- ✓ Dèficit de places d'allotjament pel que fa a residències cases de pagès (bàsicament les que no siguin allotjaments rurals independents) i a establiments hotelers amb una determinada categoria.
- ✓ Important oferta d'allotjament rural que no està legalitzat i presenta irregularitats en el funcionament, en competència deslleial que acaba afectant la qualitat del servei.

- ✓ Dèficit en el nivell de qualitat de tots els tipus d'allotjaments existents que es troben en les categories més baixes.
- ✓ Des d'un punt de vista gastronòmic, l'oferta del conjunt de restaurants és molt similar i enfocada a un tipus de visitant o client molt concret que precisament no busca una elevada qualitat.
- ✓ Poc interès per part dels agents turístics locals a adquirir una formació permanent i continuada per millorar la prestació dels seus serveis turístics.
- ✓ Excessiu pes dels visitants provinents de l'àrea metropolitana que busquen uns serveis turístics poc diversificats i que destaquen per una estada i una despesa mitjanes no gaire elevades.

6.3. Amenaces

- ✓ Existència d'una important competència d'altres destinacions que ofereixen serveis turístics similars.
- ✓ Les noves tecnologies fomenten que aquesta competència arribi de manera ràpida i molt accessible als visitants, i incrementi així el cost d'assolir una posició en el mercat.

6.4. Oportunitats

- ✓ Creixent importància dels recursos naturals i culturals com a element bàsic i diferenciador de productes turístics que cada vegada són més valorats pels visitants i turistes.
- ✓ Permanència d'alguns recursos naturals de Sta. Maria de Corcó i de Rupit i Pruit al Pla d'Espais d'Interès Natural del Collsacabra.
- ✓ Creixent importància per part del visitant d'una oferta turística basada en l'allotjament rural i en contacte amb la natura, així com gaudir d'una gastronomia i productes autòctons del territori.
- ✓ L'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona dedica molts esforços a millorar la professionalització i la comercialització dels productes turístics dels agents locals.
- ✓ Tendència creixent a dedicar més temps i més recursos econòmics al consum de productes turístics i de lleure.
- ✓ Disminució de les hores de treball anuals i major diversificació de les vacances al llarg de l'any.

- ✓ Aparició de segments de clients importants en l'actualitat i que en un futur encara ho podran ser més com ara la gent jove, els jubilats i el segment de gent a partir de 50 anys amb més temps lliure i un cert nivell de vida.
- ✓ La utilització efectiva de les noves tecnologies ha d'incentivar la comercialització i comunicació dels serveis turístics; desapareix de manera important la intermediació i els costos solen ser força inferiors a altres mitjans de comercialització.

7. FONTS D'INFORMACIÓ

Entrevistes:

- Ernest Gutiérrez, Tavertet
- Restaurant Can Baumes, Tavertet
- Hostal Estrella, Rupit
- Associació de Comerç i Turisme, Rupit i Pruit
- Regidora de Turisme de Sta. Maria de Corcó (l'Esquirol)
- Associació d'activitats econòmiques del Cabrerès, Sta. Maria de Corcó (l'Esquirol)
- Embotits Manel Colom, Cantonigròs
- Ca l'Ignasi, Cantonigròs
- Jordi Domènech, Cantonigròs

Pàgina web:

- www.saucollsacabra.diba.es

Fulletts:

- Catàleg de productes editat per l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona
- Fulletts dels municipis creats pel Consorci Vall de Sau-Collsacabra i pels ajuntaments respectius
- Catàlegs de productes turístics de Viatges Alemany

Guia:

- Guia Alpina de Vall de Sau-Collsacabra

Dades:

- Consorci de Turisme Vall de Sau-Collsacabra
- Punt d'informació de Rupit
- Consorci de turisme d'Osona